

OSMANIYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

Sözlükbilim Ölçütleri Işığında *Güncel Türkçe Sözlük* Üzerine Bir Değerlendirme

Derya ULUTAŞ¹

Received/19.11.2019

Published/15.06.2020

Özet

Sözlükler, bir dilin söz varlığını içeren ve o dili temsil eden temel eserlerin başında gelmektedir. Sözlükler, sözlüksel birimlerden oluşur. Çalışmanın konusunu, sözlüksel birimin çerçevesi ve madde başı olarak verilen bu birimlerin beraberinde bulundurması ya da bulundurmaması gereken unsurlar oluşturmaktadır. Çalışmada Türk Dil Kurumu tarafından 2011 yılında on birinci baskısı yayımlanan *Güncel Türkçe Sözlük*, sözlükbilim ölçütleri doğrultusunda incelenmiştir. Türkçe Sözlük, sözlükbilim açısından değerlendirilirken genel anlamda olumlu ve yerinde kullanımlar bulunmaktadır. Ancak bu büyük eserde yerinde kullanımların yanı sıra bizim tarafımızdan bazı sorunlar da tespit edilmiştir. Tespit edilen sorunların çeşitliliği bakımından özellikle madde başları verilirken uyulan metot ve gözetilen tutarlılık olmak üzere iki husus üzerinde durulmuştur. Bu hususlar üzerinde durulurken sorunlu görülen noktalarda madde başları ile örneklendirilmeler yapılmış ve çözüm önerileri sunulmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Türkçe Sözlük, sözlükbilim, madde başı, metot, tutarlılık

An Evaluation of *The Global Turkish Dictionary* In Terms of Lexicology Criteria

Abstract

Dictionaries are one of the basic works that represent the vocabulary of a language and represent that language. Dictionaries consist of lexical units. The subject of the study is the framework of the lexical unit and the elements that should be or should not be included with these units given as per article. *The Turkish Language Dictionary*, which was published by the Turkish Language Association as the eleventh edition in 2011, has been examined in terms of lexicology criteria. When evaluating the Turkish Dictionary in terms of lexicography, there are positive and appropriate uses in general. However, in addition to on-site uses, some problems have been identified by us in this great work. In terms of the diversity of the problems identified, two issues have been emphasized, namely the method to be followed when substances are given and the consistency to be observed. While these issues are being addressed,

¹ Arş, Gör., Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, deryaulutas@osmaniye.edu.tr

they have been exemplified in the points where they are problematic and tried to present solution proposals.

Keywords: Turkish Dictionary, lexicology, item head, method, consistency

1. Giriş

Bir dilin temel yapı taşı olan sözlükler gerek dilin kullanıcıları gerekse o dili öğrenmeyi amaçlayan kişiler için başucu kaynağı niteliğindedir. Sözlük, bir dilin bütün söz varlığını içermesi, dilin işlekliliğini ortaya çıkarması, o dilde kullanılan kelime sayısını göstermesi, kelimelerin cümle içinde edindikleri anlam çerçevelerine yer vermesi, kelimelerin kullanım alanlarını göstermesi ve o dilde kullanılan sözcük türlerinin çeşitliliğini aktarması gibi pek çok bakımdan önem arz etmektedir.

“Bir dilin bütün sözcük ve deyimlerini veya belli bir alandaki özel sözcükleri ya da belli bir dönemde kullanılmış olan sözcük ve deyimlerini alfabe sırasıyla vererek anlamlarını veren, açıklayan, tanımlayan ya da bir başka dildeki karşılıklarını veren eserlere sözlük denir” (Kahraman, 2016, s. 3290). “Sözlükbilim, bir dilin ya da karşılaştırmalı olarak çeşitli dillerin söz varlığını sözlük biçiminde ortaya koymaya yönelik, bu amaçla yöntemler koyarak uygulama yollarını gösteren bir dilbilim dalıdır” (Aksan, 2016, s. 69). “Sözlükbilim, bir anlamda iyi bir sözlük için temel ilkeleri ortaya koymaya çalışır. Sözlükbilim, sözcükleri biçim ve içerik yönünden geliştirip insanlığın yararına sunmayı amaç edinmiştir” (Boz, 2015, s. 6). Sözlükbilimin bu amaç doğrultusunda ortaya koyduğu belli başlı yöntemler bulunmaktadır. Sözlükbilimi başlı başına bir bilim dalı olduğunu ve sözlükbilimin de kendine göre bir disiplini ve metodu olduğunu söyleyen Nadir İlhan, sözlükler hazırlanırken uyulması gereken ilkeleri şu şekilde sıralamıştır:

1. Tarihi kaynaklara, halk söyleyişine bağlılık: Dilin kelimelerinin tarihi gelişimlerini ve halk ağzındaki yaşayış şekillerini verebilmek için bu iki kaynağa bağlı kalmak gerekmektedir. Bir dilin kelimelerinin yaşama gücü ve ihtiyaçlara göre kendisini yenileyerek devamlılığı tarihi eserler ve halk söyleyişlerinde takip ve tespit edilebilmektedir. Bu sebeple sözlükler hazırlanırken bu iki kaynaktan mutlaka faydalanılmalıdır.

2. Dil ve gramer açısından kelimelerin doğru kullanımı: Bir dilin yapısını bozmamak, dilin sistemini doğru bir şekilde ortaya koyabilmek için dil ve gramer kurallarına bağlı kalınmalıdır. Dilin devamlılığı içerisinde meydana gelen gramer farklılaşmaları ve ses farklılıklarının sistemli bir şekilde gösterilmesi meydana getirilecek sözlüklerin daha sağlam ve kullanışlı olmasını sağlayacaktır. Bu sebeple bu ilkenin de göz önünde bulundurulması gereklidir.

3. Amaca uygunluk esası: Sözlüklerin ortaya konuş amaçlarına uygun olarak düzenlenmeleri gerekmektedir. Örneğin bir dil sözlüğü ortaya konurken o dilin bütün

lehçe, şive ve ağızları göz önünde bulundurularak dilin bütün kelimelerinin tespit edilmesi sağlanmalıdır.

4. Madde başlarının düzenlenmesinin doğru ve düzenli tarzda yapılması: Madde başı olacak öğeler, ev, güneş, ben, çam, su gibi değişik nitelikteki bağımsız biçimbirimlerdir. Bunların dilde kesinleşmiş yazım biçimlerine uygun olarak sözcük türleri açısından dildeki yerleri (isim, fiil, ünlem gibi) gösterilerek sözlükte yer almalıdır.

5. Madde başı olan kelimelerin anlamlarının doğru olarak verilmesi: Madde başı olan kelimelerin öncelikle asıl anlamı tespit edilerek verilmeli, daha sonra kelimelerin yan anlamları sıralanmalıdır.

Bir sözlüğün oluşturulmasında en temel ve önemli nokta madde başlarını tayin etmektir. *Türkçe Sözlük*'te sözlük birimler noktasında herhangi bir sorun yoktur. Her sözlük birim bir madde başıdır. Sözlük birimler kelimelerin eksiz ve başka kelimelerle birleşmemiş şeklidir, denilebilir. Berke Vardar, sözlük birimi “Anlam birimin, biçimbirime karşıt olarak dil bilgisel nitelik taşımayan türü; bir tek anlam birimden oluşan sözlüksel birim (örn. oda, ev, yol, vb.)” olarak tanımlar. “Sözlüksel birimler ise ek olarak veya başka kelimeyle birleşerek yeni bir kavramı ifade eden, sözlükte madde başı olma niteliğine kavuşabilmiş kelimelerdir. Yani sözlüksel birimlerin bir kısmı, sözlük birimler ek aldığı veya başka sözlük birimler birleştiğinde oluşur” (Vardar, 1998, s. 193). Her birleşme ve sözcük öbeği sözlüksel birim değildir. Çünkü her ek almış kelime veya sözcük öbeği anlam boyutunda yeni bir kavram alanına sahip değildir. Kelime veya ek ile olan birleşmenin oluşturduğu yapının madde başı olma özelliği taşıyıp taşımadığı sorgulanıp bu çerçevede ayıklamalar yapılmalıdır. Madde başının dolayısıyla sözlüksel birimin bağımsız kavram olma ve kendi anlam alanını oluşturmuş olma özelliğini taşıması gerekir. Buna göre orman sözlük birim, ormancı, orman tavuğu sözlüksel birimlerdir. Ancak ormansız, orman köyü, orman çayırı adlandırmaları bağımsız anlam alanlarına sahip olmadıkları için sözlüksel birim dolayısıyla da madde başı değildir.

Çalışmanın amacı doğrultusunda Türk Dil Kurumu'nun 2011 yılında yayımladığı *Türkçe Sözlük* sözlükbilim açısından ele alındı. Tarama yöntemi ile yapılan inceleme ve değerlendirmelerle bir sözlüğün içermesi ya da içermemesi gereken unsurlar tespit edilmeye çalışıldı. Her sözlüğün bir hazırlanış yöntemi vardır. Sözlükbilim açısından bu yöntemin bilimsel ve dilin doğasına uygun olması gerekir. Bu açıdan inceleme konusu yapılan sözlüğe bazı noktalarda eleştirel yaklaşımlarda bulunuldu.

2. Sözlükbilim Ölçütleri Açısından Türkçe Sözlük' te Bulunan Sorunlar

Türkçe Sözlük'teki eksiklik veya fazlalıklar madde başlarının durumu ve madde başları verilirken gözetilen tutarlılık bakımından ele alınmıştır. Bu bağlamda *Türkçe Sözlük*'te yer alan madde başları;

Madde Başları Verilirken Uyulan Metot Açısından Türkçe Sözlük

Madde Başları Verilirken Gözetilen Tutarlılık Açısından Türkçe Sözlük

olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir.

2.1. Madde Başları Verilirken Uyulan Metot Açısından Türkçe Sözlük

Madde başı olan sözlüksel birimin anlam alanı verilirken birtakım açıklama ve işaretler kullanılır. Türkçenin ses, şekil, anlam, söyleyiş ve kullanım özellikleri ışığında bu açıklama ve işaretlerin madde başı çerçevesinde verilmesi gerekir. Buradan yola çıkarak *Türkçe Sözlük*'te madde başları verilirken uyulan metoda dair tespitler yapıldı. Bu bağlamda tespit edilebilen ve sözlükte bulunan eksiklik, fazlalık veya sorunlar ortaya çıkarılmaya çalışıldı.

Türkçede sözcükler temel olarak isim ve fiil şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Sözcük türlerinin belirlenmesinde cümle öncesi oluşumun etkisi olmasına rağmen asıl belirleyicilik, sözcüklerin cümle düzleminde duruşunda yani bağlamındadır. Bu açıdan, sözcük türlerinin ayrıştırılma ve adlandırılması için sözcüklerin cümle içinde birbirleriyle olan ilişkilerinin belirlenmesidir, denilebilir. “Soyut, somut, iş-oluş veya söz dizimsel bir kavram ismi, cümle içinde farklı dizimsel ögeler sınıfında yer alabilir. Bu, bir sözcüğün farklı cümlelerde farklı türlerde kullanılabilmesini göstermektedir” (Delice, 2012, s. 6). Dolayısıyla sözcük türü, sözdizimiyle ilgili bir durumdur. Bu nedenle madde başıyla ilgili bu yönde bir açıklama veya adlandırma yapmak hatalı olur. Durumu *Türkçe Sözlük*'ten bir madde başıyla örneklemek gerekirse şu şekilde bir örnek verilebilir:

Olgun sf. **1.** Yenecek duruma gelmiş (meyve): “*Oluğun altına bir sepet iri, olgun, renkli şeftali koymuşlar.*” –R. H. Karay. **2.** mec. Tamamlanmış, iyice işlenmiş (yazı, düşünce vb.). **3.** mec. Bilgi, görgü ve hoşgörüsü gereği kadar gelişmiş, ağırbaşlı (kimse), kâmil: “*Benim bütün cefâma olgun adam gibi katlanmasını bilmişti.*” –Y. K. Karaosmanoğlu (*Türkçe Sözlük*, 2011, s. 1797).

Yukarıdaki örnekte görüldüğü üzere “olgun” kelimesi için sıfat denilmiştir. Ancak dilin kullanıcısı yerine göre bunu isim, sıfat veya zarf olarak kullanabilir. Söz gelimi, “Olgun meyveleri ayrı bir sepete koyuyordu.” cümlesinde sıfat, “Bu, içlerinden en olgunuydu.” cümlesinde isim, “Bu daldaki elmalar daha olgun duruyor.” cümlesinde zarf görevindedir. Benzer durum *Türkçe Sözlük*'te madde başı olan birçok kelime için geçerlidir. *Türkçe Sözlük*, yaygın kullanımı dikkate alarak sözcüğün türünü belirtmiştir. Ancak sözcük türü konusunda bir sınırlandırmaya gitmemenin, kullanımı dilin kullanıcılarına bırakmanın daha uygun ve yerinde olacağı düşünülmektedir.

Madde başı ek aldığı veya yardımcı fiille kullanımında ses düşmesi, türemesi veya değişmesi oluyorsa bunu söz konusu ek (ünlü için -ı, -i) veya yardımcı fiille göstermek/örneklemek gerekir: akıl, -klı, ayak, -ğı; bekle//mek, -iyor; ret, -ddet//mek; kayıp, -ybet/mek; beyin, -yni, omuz, mzu, -uzu; his, -ssi, -sset/mek; ye//mek, -iyor, -iyen, -iyecek vb. *Türkçe Sözlük*'te bunların çoğu gösterilmiştir; ancak kelimelerin -yor, -An, -AcAk eklerini aldıklarında uğrayacakları değişiklikler gösterilmemiştir. *Türkçe Sözlük*'te sadece fiilin, geniş zaman ifade eden kip eki olan –Ar şeklini alması ile ilgili durumu belirtilmiştir: gitmek, -der, göçmek, -er, yapmak, -ar, bilmek, -ir..... gibi. “Bir dilin yapısını bozmamak, dilin sistemini doğru bir şekilde ortaya koyabilmek için dil ve gramer kurallarına bağlı kalınmalıdır. Dilin devamlılığı içerisinde meydana gelen gramer farklılaşmaları ve ses farklılıklarının sistemli bir şekilde gösterilmesi meydana getirilecek sözlüklerin daha sağlam ve kullanışlı olmasını sağlayacaktır” (İlhan, 2009, s. 536). Bu nedenle fiilin sadece geniş zaman kipini aldığı uğrayacağı değişikliğin yanında -yor, -An, -AcAk eklerini aldığı uğrayacağı değişikliklerin de gösterilmesi daha uygundur.

Türkçe Sözlük'te fiillerin gösterilişi master şeklindedir. Fiilin hem -mAk eki almış şekline hem de -mA eki almış şekline yer verilmiş, -mAk eki almış şekil fiili anlatmak için, -mA eki

almış şekil ismi anlatmak için kullanılmıştır. Bu durumu dizme ve dizmek madde başları ile şu şekilde örneklenebilir:

dizme a. Dizmek işi.

dizmek, -er (-i, -e) 1. Bazı nesnelere iplik, tel vb.ne geçirmek: “*Ortada, hasırların üstünde yığılı tütün yapraklarının etrafında, ana, iki kız oturmuş tütün diziyorlardı.*” -N. Cumalı. **2.** Yan yana veya üst üste sıralamak: “*Odanın ortasına üç ayaklı masayı koymuş, etrafına sandalyeleri diziyordu.*” -P. Safa. **3.** Harfleri yan yana getirerek yazı düzenlemek. **4.** Düzenlemek, hazırlamak: “*Daha önce kahvaltıyı gül motifli, basma örtülü küçük masaya dizmişti.*” -H. Taner (Türkçe Sözlük, 2011, s. 687).

Aslında -mAk eki fiili gösteren değil, okutan bir ektir. Bir fiil, -mAk ve -mA eklerini aldığı zaman isme dönüşür ve fiili ifade etmez. Bu durumda mastar ekinin fiili ifade ettiği ve pasif olduğu, kelimeyi okutmaya yönelik kullanıldığı // işaretiyle gösterilirse söz konusu karışıklık giderilebilir. Fiiller sözlükte, *sil//mek, dinle//mek, yaşa//mak* örneklerindeki gibi gösterilebilir.

“Çekim eki birleştiği kök veya gövdenin manasında bir değişiklik yapmaz. Kök veya gövdeye bir işleklik, kök ve gövdenin manasına bir kullanım nüansı verir. Bu nüans bir münasebet ifade eder. Yani bir kök veya gövde ile onun çekim eki almış şekli arasında mana bakımından bir münasebet nüansı farkı vardır” (Ergin, 2013, s. 125). Bu açıklamadan yola çıkılacak olursa, durum ekleri, iyelik ekleri, ilgi eki, aitlik eki gibi çekim ekleri, sözlük birimi sözlüksel birime dönüştürmez. Geldikleri kelimelere madde başı olma özelliği kazandırmaz. Kelimelerin bu ekleri almış şekliyle sözlükte yer almaması, madde başı olmaması gerekir. Ancak *Türkçe Sözlük*'te durum ekleri, iyelik ekleri, ilgi eki, aitlik eki almış birçok kelime sözlüksel birim olmamalarına rağmen madde başı olmuştur: onlarınki, onunki, orası; şura, şurada, şurası; bura, burada, buradan, burası gibi kelimeler bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

Çatı ekleri sözlük birimi sözlüksel birime dönüştürmez, ancak fiilin oluş veya kılışını değiştirdiği için bu eklerin fiile kattığı anlamlar madde başı içinde verilmelidir. Ancak *Türkçe Sözlük*'te fiillerin çatı eki almış şekilleri ayrı birer madde başı olarak verilmiştir. Bu durumu *Türkçe Sözlük*'ten alınmış bir örnek ile şu şekilde gösterilebilir:

ilaçlamak (-i) 1. İlaç sürmek. **2.** Mikroplardan arındırmak, zararlı böceklerden korunmak amacıyla ilaç püskürtmek veya sıkmak: “*Ekici bor harç ilaçlayacaktı tarlasını.*” -N. Cumalı.

ilaçlanmak (nsz) İlaçlama işi yapılmak (Türkçe Sözlük, 2011, s. 1170).

Fiillerin çatı ekleri almış şekli ayrı birer madde başı olarak verilmemesi gerekir. Bunun yerine madde başının anlamı verildikten sonra kelimenin çatı ekleriyle kazandığı anlamlar aktarılmalıdır. Bu ekleri almış kelime/kelimeleri tek madde başı içinde şu şekilde gösterilebilir:

ilaçla//mak (-i) 1. İlaç sürmek. **2.** Mikroplardan arındırmak, zararlı böceklerden korunmak amacıyla ilaç püskürtmek veya sıkmak: “*Ekici bor harç ilaçlayacaktı tarlasını.*” -N. Cumalı. **~n//mak (nsz)** İlaçlama işi yapılmak.

Son çekim edatları hâl eklerinin, isim çekim eklerinin tamamlayıcıları, yardımcıları, onların vazife ortakları durumundadırlar. Gerçekten isim çekim ekleri ismin

belirli, sayılı hallerini karşılarlar. Bu belirli haller dışında ismin birçok zarf hali vardır. Bu zarf hallerinin ancak bir ikisi hal ekleri tarafından karşılanabilir. Geriye kalan birçok zarf hallerini yapabilecek hal ekleri yoktur. İşte hal ekleriyle karşılanamayan bu zarf hallerini son çekim edatları yaparlar. Bunlara kısaca *çekim edatları* da diyebiliriz (Ergin, 2013, s. 366).

“İle” edatı da bir son çekim edatıdır. Sözlüklerde olmaması gereken unsurlardan birisi de madde başının “ile” edatının ekleşmiş şekliyle olan kullanımınıdır. İle edatı *-IA* şeklinde kelimeye eklendiğinde ona sözlüksel anlam katmaz. Bu edatı almış şekliyle kelimeler madde başı olmamalıdır. Ancak *Türkçe Sözlük*'te az da olsa “ile” edatını ekleşmiş biçimde alan kelimelere yer verilmiştir: *aracılığıyla, eliyle, hızla, marifetiyle* vb.

Yukarıda madde başı olmaması gerektiğini söylenen kelimeler *Türkçe Sözlük*'te zarf olarak nitelendirilmişlerdir. Muharrem Ergin zarfları; yer zarfları, zaman zarfları, nasıllık-nicelik/hal zarfları ve azlık-çokluk zarfları olmak üzere dört gruba ayırmıştır. Bunlardan nasıllık-nicelik, hal zarfları başlığı altında şu açıklamaya yer vermiştir: “Hal zarfı deyince ilk akla gelen böyle, şöyle, öyle kelimeleri de isimlerin önünde sıfattan başka bir şey değildirler. Bu zarflar ‘bu, şu, o ve ile’nin birleşmesinden doğmuşlardır” (Ergin, 2013, s. 261). Açıklamalardan da anlaşılacağı üzere ile edatının ekleşmiş şekli olan *-IA* ile oluşturulmuş *aracılığıyla, eliyle, hızla, marifetiyle* vb. kelimeler Ergin tarafından zarf olarak gösterilmemiştir. Bunlar söz dizimi içerisinde ek olarak zarf görevi gören kelimelerdir. Yani zarf olma durumları cümle içerisinde söz konusu olmaktadır. Dolayısıyla aslı zarflar değildir. Bu nedenle de madde başı olmaması daha uygundur.

Madde başının kurduğu sözcük öbekleri sözlüksel birim oluşturulmasına rağmen madde başına bağlı bir kavram oluşturmuşsa bunlar da madde başına eklenir. İncelediğimiz sözlükte sözlüksel birim niteliği olmayan birçok sözcük öbeği madde başı olarak verilmiştir. Bu durumu *ordövr* kelimesi ile örneklenebilir:

ordövr *a. Fr. hors-d'oeuvre* Yemekaltı.

ordövr arabası *a.* Ordövrlerin servisinde kullanılan küçük el arabası.

ordövr tabağı *a.* İçine genellikle soğuk mezelerin konduğu özel olarak hazırlanmış tabak (*Türkçe Sözlük*, 2011, s. 1810).

Yukarıda da değinildiği gibi her sözcük öbeği sözlüksel birim olma niteliği taşımaz. Madde başıyla bağlantılı olup açıklanması gereken bu tip yapılar madde başı içinde şu şekilde verilebilir:

ordövr *a. Fr. hors-d'oeuvre* Yemekaltı. **~arabası** *a.* Ordövrlerin servisinde kullanılan küçük el arabası. **~tabağı** *a.* İçine genellikle soğuk mezelerin konduğu özel olarak hazırlanmış tabak.

Madde başlarında fiilden önceki unsurun zorunlu olarak aldığı durum eki fiille birlikte belirtilir. *Türkçe Sözlük* bunu sözlüğün kullanılmasıyla ilgili açıklamalar kısmında açıklamış ve madde başlarını verirken uygulamıştır. Sözlükte fiilin nesnesiz kullanıldığı da belirtilmiştir. Durum eki *-i* ile zorunlu kullanım verildiği için nesnesiz kullanımı ayrıca belirtmek yanlış olur.

Çünkü nesne sözlüksel değil, söz dizimsel bir unsurdur, fiilin onu almadığını belirtmek diğer öğeleri de almadığını belirtmeyi gerektirir. Bu, sözdizimini sözlüğe taşıma anlamına gelir ki bu durumda da sözlüğün amacının dışına çıkmış olur. Aslında sorun, fiillerin çatısıyla ilgilidir. Fiillere doğalarındaki oluş veya kılış bildirmeleri açısından değil de nesne alıp almamaları zaviyesinden bakılmasından kaynaklanmaktadır. “Herhangi bir fiil, bir varlık tarafından gerçekleştirilme veya kendi kendine gerçekleşme ifade etmektedir. Dilbilgisinde bir gerçekleştirme erkine muhtaç olan fiillerin adı kılış fiili, kendi kendine gerçekleşme ifade eden fiillerin adı da oluş fiilidir. Bunların sözdizimi içindeki görünüşleri ve oluşturdukları cümlelerin yapıları birbirine göre farklıdır. Kılış fiili, cümlenin hemen her unsurunu alabilirken, oluş fiili ve ek-fiilli isimlerin yüklem olduğu cümleler nesne almaz; çünkü kendi kendine gerçekleşen fiiller nesneye ihtiyaç duymaz” (Delice, 2002, s. 194). Fiillerin birlikte kullanıldığı zorunlu unsura *Türkçe Sözlük*'teki nesnesiz kullanımları aykılanarak şöyle işaret edilmelidir: *düşün//mek, (-i); sığ//mak, -ar (-e); sıkıl//mak, (-e, -den); ol//mak, -ur (-de, -den); gel//mek, -ir (-e, -den), sor//mak, -ar (I) (-i, -e; -den), geç//mek, -er (-den, -e), kork//mak, -ar (-den)* vb.

Söyleyişle ilgili hususlar madde başından sonra parantez içerisinde belirtilmelidir. *Türkçe Sözlük*'te Arapça ve Farsçadan dilimize girmiş kelimelerdeki uzun okunuşlar gösterilmiştir. *Türkçe Sözlük*'ten alınan “mavera *a. (ma:vera:)*, mazi *a. (ma:zi:)*, tazarru *a. (tazarru:)*, taze *sf. (ta:ze)*” örneklerinde görüldüğü gibi uzun sesler “:” işareti ile gösterilmiştir. Arapça ve Farsçadan dilimize girmiş madde başının ünlü alması durumunda ortaya çıkan uzun ses de, “hayat *a. (haya:tı)*, ruh *a. (ru:hu)*, sarfiyat *a. (sarfiya:tı)*, zaman *a. (zama:nı)*” örneklerindeki gibi gösterilmiştir. Alıntı kelimelerin uzun okunuşları genel olarak gösterilmiş olmakla birlikte “kahhar *sf. Ar. kakhār*, mazlum *sf. Ar. mazlūm*, mecnun *sf. Ar. mecnūn*, memnun *sf. Ar. memnūn*” gibi bir kısım madde başlarında bu husus gözden kaçırılmıştır.

Türkçe Sözlük'te madde başının anlamı çerçevesinde kelimenin temel anlamı, yan anlamları, mecaz ve argo anlamları maddeler halinde verilmiştir. Ayrıca kelimenin kullanımının daha çok eskiye ait olduğu, halk dilinde kullanıldığı, özel isim olduğu; hakaret, şaka, alay ifadesi olduğu, teklifsizce kullanıldığı, kaba anlamda kullanıldığı belirtilmiştir. Ancak yan anlamlar maddeler halinde verilirken tek maddede verilebilecek anlamlar ayrı maddelerde de aktarılmıştır. Bu durumu “on” madde başı ile örnekleyelim:

On a. 1. Dokuzdan sonra gelen sayının adı. **2.** Bu sayıyı gösteren 10 ve X rakamlarının adı. **3. sf.** Dokuzdan bir artık (*Türkçe Sözlük*, 2011, s. 1803).

Örnekte görüldüğü üzere “on” madde başında yer alan 1. ve 3. maddeler aynı anlamı ifade etmektedir. Bu durum sözlükte yer alan üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz, dokuz madde başlarında da görülmektedir. Ancak, yakın anlam alanları yan anlam olarak değerlendirilmemeli ve aynı anlamı ifade eden maddelere yer verilmemelidir.

Türkçe Sözlük, *-lı -sız, -lık, -ıcı* ekleriyle türetilmiş pek çok sözcüğün tek ve temel anlamı için “...sı olan”, “...sı olmayan”, “...olma durumu” “...işini yapan” gibi tanımlar vermekle yetinmekte, bu sözcükleri potansiyel anlamları ile listelemektedir: *peştamallı, azıklı, başaklı, cakalı, akıntılı, akli, karalı; cakasız, etsiz; akçillik, akıllık, akıncılık* sözcükleri *Türkçe Sözlük*'te böylesi ele alınan binlerce sözcükten bir kaçıdır. Oysa bu sözcüklerin sözlüğe alınma gerekçesi, dilde tutunmalarını sağlayan kurumsallaşmış anlamlarının olmasıdır, potansiyel anlamları olması değil (Uzun, 2003, s. 284).

Bu sözcükler *Türkçe Sözlük*'ün 1998 baskısı ele alınarak yazılmış bir çalışmada geçmektedir. Ancak aynı durum *Türkçe Sözlük*'ün çalışmaya konu edilen 2011 baskısı için de geçerlidir. Bu durum bir kaç madde başı ile şu şekilde örneklenebilir:

şamdanlı *sf.* Şamdanı olan.

şamdansız *sf.* Şamdanı olmayan (*Türkçe Sözlük*, 2011, s. 2201).

tabiatlı *sf.* Herhangi bir yaradılıştaki, huyda olan: “*Hırant, erkek tabiatlı bir adamdı.*”-S. F. Abasıyanık.

tabiatsız *sf.* 1. Çirkin ve kaba şeylerden tedirgin olmayan, zevksiz (kimse). 2. Huysuz, geçimsiz.

tabiiyetli *sf.* Herhangi bir ülkenin uyruğunda olan, uyruklu.

tabiiyetsiz *sf.* Herhangi bir ülkenin uyruğu olmayan, uyruksuz (*Türkçe Sözlük*, 2011, s. 2239).

ufuklu *sf.* Ufku olan.

ufuksuz *sf.* Ufku olmayan (*Türkçe Sözlük*, 2011, s. 2410).

Yukarıda verilen madde başlarından şamdanlı, şamdansız, ufuklu, ufuksuz gibi kelimeler *-ı olan; -ı olmayan* şeklinde potansiyel anlam verilerek açıklanmıştır. *Türkçe Sözlük*'te bu şekilde açıklanan birçok madde başı bulunmaktadır. Bu türden madde başlarının potansiyel anlamlarının verilmesi doğru ise **tabiatlı** *sf.* Tabiatlı olan, **tabiatsız** *sf.* Tabiatı olmayan; **tabiiyetli** *sf.* Tabiiyeti olan, **tabiiyetsiz** *sf.* Tabiiyeti olmayan şeklinde açıklanmalıydı. Ancak tabiatlı, tabiatsız, tabiiyetli, tabiiyetsiz madde başları kurumsallaşmış anlamları ile açıklanmışlardır. Zaten olması gereken de kurumsallaşmış anlamların verilmesidir. Bu da her kelimenin potansiyel anlamı olmayacağını, *Türkçe Sözlük*'te -II, -sIz, -IIk, -cI gibi ekleri almış halleriyle madde başı olan kelimelerin potansiyel anlamları ile değil kurumsallaşmış anlamlarıyla verilmesinin daha uygun olacağını göstermektedir.

2.2. Madde Başları Verilirken Gözetilen Tutarlılık Açısından Türkçe Sözlük

Türkçe Sözlük'ün kullanımıyla ilgili açıklamalar verilirken “Madde Düzeni” başlığı altında sekizinci sırada örnek cümlelerle ilgili bir açıklama yapılmıştır: “Sözlerin cümle içindeki kullanımlarını göstermek ve anlamlarına açıklık getirmek için Türk edebiyatının tanınmış yazarlarından seçme örnekler, tırnak içinde ve eğik yazıyla verilmiştir” (*Türkçe Sözlük*, 2011, s. XXIV). Bu açıklamada örnek cümle kullanımıyla ilgili herhangi bir ölçütten, hangi özelliği taşıyan madde başlarının örneklendirildiğinden bahsedilmemiştir. Böyle genel bir açıklamadan bütün madde başlarının örneklendiği düşünülmektedir. Ancak sözlük incelendiğinde bütün madde başlarında örnek cümle olmadığı görülmüştür. Bu durumu birkaç madde başı ile örneklendirelim:

gelincik, -ği *a. bit. b.* Yazın kırlarda, özellikle ekin tarlalarında yetişen, kırmızı ve otsu bitki, gün gülü (*Papaver rhoeas*): “*Gelincikler açmayınca baklalar içlenmez.*” -A. Rasim (*Türkçe Sözlük*, 2011, s. 921)

kardelen *a. bit. b.* Nergisgillerden, baharda çok erken çiçek açan ve eczacılıkta kullanılan soğanlı bir bitki (*Galanthus nivalis*) (*Türkçe Sözlük*, 2011, s. 1325)

papatya a. (*papa'tya*) Rum bit. b. Birleşikgillerden, 20-50 santimetre yüksekliğinde, baharda çiçek açan, taç yaprakları beyaz, ortası sarı kömeçli, bir yıllık otsu bir bitki, yoğurt çiçeği (*Matricaria chamomilla*) (Türkçe Sözlük, 2011, s. 1882).

zambak, -ğı a. Ar. *zanbak* bit. b. Zambakgillerden, 90-100 santimetre yüksekliğinde, güzel ve iri çiçekli, çok yıllık bir süs bitkisi, top zambak (*Lilium candidum*): “Zambakları vazoya yerleştirdim.” -A. Ağaoğlu (Türkçe Sözlük, 2011, s. 2642).

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü üzere, örnek cümleye gelincik ve zambak madde başlarında yer verilmişken kardelen ve papatya madde başlarında yer verilmemiştir. Dolayısıyla, örnek cümle kullanımı ile ilgili hangi yöntem izlendiyse bunun belirtilmesi gerekir. Madde başlarında örnek cümleye yer verme konusunda bir yöntem izlenmemiş ise her madde başında örnek cümleye yer verilmesi daha uygundur. Aksi takdirde sözlükte yer alan açıklamaya göre incelendiğinde örnek cümle konusunda bir tutarsızlık ortaya çıkmaktadır.

“Yapım ekleri eklendikleri kök ve gövdelerin manalarında değişiklik yaparlar. Yapım eki ile meydana getirilen bir kelime gövdesi, kendisinden türediği kök veya gövde ile uzak yakın bir ilgisi olmakla beraber ondan ayrı ve yeni bir mana taşır” (Ergin, 2013, s. 123). Kelimeye sevgi, yakınlık, samimiyet ifadesi yükleyen -cIk eki, bir isimden isim yapma ekidir. Bu ekin geldiği kelime yeni bir anlam kazanmaktadır. Bu nedenle sözlüklerde madde başı olarak yer almasında bir sakınca yoktur. Ancak bu konuda tutarlı davranmak gerekmektedir. *Türkçe Sözlük*' te -cIk eki almış *annecik*, *amcacık*, *babacık* kelimeleri varken *ablacık*, *teyzecik*, *dayıcık* kelimeleri bulunmamaktadır. Buna göre, ya -cIk eki almış bütün kelimelere sözlükte yer verilmeli ya da hiçbirine yer verilmemelidir.

Aynı durum geldiği kelimeye benzerlik anlamı katan -msI eki için de söz konusudur. Bu ek de bir isimden isim yapma ekidir. Bu ekin kullanım sahası oldukça geniştir ve hemen her ismin sonuna eklenebilir. *Türkçe Sözlük*' te -msI eki almış isimlerin birçoğu madde başı yapılmıştır: *bademsi*, *cevizimsi*, *portakalımsı*, *mavimsi*, *pembemsi* gibi. Ancak *kadifemsi*, *findıkımsı*, *fıstıkımsı*, *duvarımsı*, *tepemsi* gibi bazı kelimeler sözlükte yer almamaktadır.

Türkçe Sözlük tamlama grupları bakımından oldukça zengin bir sözlüktür. Ancak bu konuda da bazı hatalar bulunmaktadır. Söz gelimi, *çaylı kek*, *üzümlü kek* gibi kelime grupları sözlükte madde başı olarak verilmiştir. Ancak *cevizli kek*, *havuçlu kek*, *portakallı kek* gibi kelime gruplarına yer verilmemiştir. Bir tatlı çeşiti olan kek, çaylı veya üzümlü yapılabildiği gibi cevizli, havuçlu, portakallı da yapılabilir. Bu nedenle *Türkçe Sözlük*'ün bütün kek çeşitlerine yer vermesi, Türkçenin söz varlığında yer alan *cevizli kek*, *havuçlu kek*, *portakallı kek* gibi kelime gruplarının da madde başı olması gerekmektedir.

“Türkiye Türkçesinde vurgu, anlam ayırt edici olması bakımından önemlidir. Türkçenin ahenk ya da bütünsel yapısının belirlenmesinde diğer telaffuz unsurları kadar vurgunun da payı vardır. Türkçenin kelime vurgusunun öğretilmesi ve ulusal birliğe varılmasında sözlüklerin yeri yadsınamaz” (Demir, 2009, s. 232). *Türkçe Sözlük*'te de bu hususa dikkat edilmeye çalışılmış ve madde başı olan kelimelerin bir kısmında vurgu “ ‘ ‘ (tırnak işareti) ile gösterilmiştir. Ancak bu durum bütün kelimeler için gözetilmemiştir. *Türkçe Sözlük*'te yer alan madde başlarının büyük bir kısmında vurgu gösterilmemiştir. Söz gelimi, *acemice zf. (acemi'ce)*, *acıtıvermek (-i) (acıtı'vermek)*, *açıkça zf. (açı'kça)* gibi madde başlarında vurgunun bulunduğu hece gösterilmişken *eskiden zf.*, *esnasında zf.*, *görünüşte zf.* gibi madde başlarında vurgulu hece gösterilmemiştir. Dolayısıyla, *Türkçe Sözlük*'te bu konuda herhangi bir ölçüt varsa bu ölçütün

belirtilmesi gerekir. Eğer bir ölçüt yoksa madde başı olan bütün kelimelerde vurgu yerlerinin gösterilmesi daha uygundur.

Türkçede yeni kavramlara karşılık bulmak, söz varlığını geliştirmek için çeşitli yollar izlenmektedir. Birleştirme yöntemi de bu yollar arasındadır ve işlek olarak kullanılmaktadır. Birleştirme yolu ile kelime yapımı iki veya daha fazla kelimeyi yan yana getirerek eskisinden farklı bir kavrama karşılık olabilecek yeni bir kelime ortaya koymaktır. Birleştirme yolu ile isim de fiil de yapılabilir. İsimlerin birleştirilmesi yolu ile yapılan birleşikler "birleşik isim", (çocuk bahçesi, kitap dolabı, salkım söğüt, aslanağzı, babayığit, turnagagası "bitki", kaynana vb.) diye adlandırılır. Birleşik fiiller, bir isim ile bir yardımcı fiilin veya iki ayrı fiil şeklinin yahut da isim soylu bir veya birden fazla kelime ile bir esas fiilin birleşmesinden oluşan ve tek bir kavrama karşılık olan fiil türleridir: yardım et-, dikkat et-, iyi ol-, meşgul ol-, mecbur kıl-, kabul eyle-, görebil-, yazıver-, bakakal-, almış ol-, göze gir-, gözden düş-, gözden sürmeyi çek- gibi (Korkmaz, 1998, s. 3).

Hangi yapıda oluşturulursa oluşturulsunlar birleşik fiiller yeni anlam alanlarına sahiptirler. Yeni anlam alanlarına sahip olmaları birleşik fiilleri sözlüksel birim yapmaktadır. *Türkçe Sözlük*'te de birleşik fiiller madde başı yapılmıştır. Ancak *ver-* yardımcı fiili ile kurulmuş olan birleşik fiillerin çoğunluğu sözlükte yer almakla birlikte bir kısmına yer verilmemiştir. Söz gelimi, **düşürüvermek** (-i) (*düşürü' vermek*), **eklenivermek** (nsz) (*ekleni' vermek*) **karıştırıvermek** (-i, e; -le) (*karıştırı' vermek*), **katıvermek** (-e, -i) (*katı' vermek*), **saçıvermek** (-i) (*saçı' vermek*), **silivermek** (-i) (*sili' vermek*), birleşik fiilleri sözlükte yer almışken *deneyiver//mek*, *düzeltiliver//mek*, *kalabalıklaşiver//mek*, *kutlayıver//mek*, *kutsayıver//mek*, *sıvışıver//mek*, *sulayıver//mek* birleşik fiillerine rastlanmamaktadır. Ancak, madde başlarının tutarlılığı açısından *ver-* yardımcı fiili ile oluşturulan bütün birleşik fiillere yer verilmesi daha uygundur.

“Sıfat, kendinden sonra gelen bir ismi niteleyen veya çeşitli açılardan belirten isimlerin dil bilgisindeki karşılığıdır. Sıfat uydu bir sözcüktür. Mutlaka kendinden sonra gelen bir isme bağlanmak ve sıfat tamlamasını oluşturmak durumundadır” (Delice, 2012, s. 48). *Türkçe Sözlük*'te -lı, -lık, -sız gibi eklerle türetilen kelimeler madde başı olarak verilmiş ve bu kelimelerin türü sıfat olarak belirtilmiştir. Bu kelimelerin bağlandıkları isimler farklılık göstermektedir. Farklılıklar, türü sıfat olarak verilen bu kelimelerin kişi, yer, bitki, hayvan vs. isimlerinden hangilerine bağlanıp hangilerine bağlanmayacağı noktasında ortaya çıkmaktadır. Bu durumu bir kaç madde başı ile örneklendirelim:

bağlık bahçelik *sf.* Bağlı, bahçesi çok olan (Türkçe Sözlük, 2011, s. 232).

bahaneli *sf.* Bahanesi olan (Türkçe Sözlük, 2011, s. 233).

camekânlı *sf.* Camekânı olan (yer): “*Camekânlı bir yerde, omzuma astığım çantamla duruyorum.*”-A. Ağaoğlu.

camekânsız *sf.* Camekânı olmayan (Türkçe Sözlük, 2011, s. 435).

çenekli *sf.* Çeneği olan.

çeneksiz *sf.* Çeneği iyi olmayan veya çenekleri iyi görülemeyen (Türkçe Sözlük, 2011, s. 520).

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü gibi *bağlık bahçelik*, *bahaneli*, *camekânsız*, *çenekli*, *çeneksiz* kelimelerinin anlamları verildikten sonra bağlanacakları isimlerle ilgili herhangi bir şey

belirtilmemiştir. Ancak *camekânlı* sözcüğünün anlamı verildikten sonra parantez içerisinde “*yer*” sözcüğü de verilmiştir. Kelimelerin bu şekilde gösterilmesi daha doğru ve kullanımı kolaylaştıran bir durumdur. Bu durumun aynı türden bütün madde başları için gözetilmesi daha uygundur. Dilini iyi bilen bir sözlük kullanıcısı bu anlamda sorun yaşamayabilir. Ancak Türkçe öğrenmeye çalışan bir yabancı *bağlık bahçelik* kelimesinin *bağı bahçesi çok olan (kişi)* anlamında mı yoksa *bağı bahçesi çok olan (yer)* anlamında mı kullanıldığı noktasında tereddüte düşebilir ve dili hem öğrenirken hem de kullanırken zorluk yaşayabilir. Bu nedenle madde başları verilirken daha dikkatli davranılmasında yarar vardır.

4. Sonuç

Bu çalışmada Türk Dil Kurumu’nun 2011 yılında 11. baskı olarak yayımladığı *Güncel Türkçe Sözlük* bilimsel ölçütler doğrultusunda incelenmiştir. İncelemede bazı sorunlar tespit edilmiş ve bu sorunlardan madde başı olan sözcüklerin türünün belirlenmesi, fiillerin gösterilişi, çekim ekli sözcüğün madde başı yapılması, çatı ekleri ile ilgili hususiyetler, ile edatının ekleşmiş hâliyle oluşturulan kelimeler, madde başı olan kelimenin kurduğu sözcük öbeklerinin durumu, fiilin nesnesiz kullanımı, madde başlarının anlamlandırılması gibi hususiyetler madde başları verilirken uyulan metot açısından değerlendirilmiştir. Örnek cümlelerin verilmesi, kimi yapım ekli sözcükler ve bazı kelime gruplarının durumu, vurgu, ver- fiili ile oluşturulmuş birleşik fiiller ve bazı sıfatların bağlandıkları kelimeler ile ilgili hususiyetler ise tutarlılık açısından değerlendirilmiştir.

Madde Başları Verilirken Uyulan Metot Açısından Türkçe Sözlük başlığı altında yapılan değerlendirmelerden elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

- Madde başı olan sözcüklerin türünün belirlenmesi noktasında, “**olgun** *sf.*” madde başında görüldüğü üzere sözcük türünün belirtilmesinin uygunluğu tartışılmıştır.
- Fiiller gösterilirken -mAk eki almış şekliyle gösterildiği ancak bu ekin fiilleri isimleştirdiği üzerinde durulmuştur. Bu nedenle -mAk ekinin pasif olduğunu belirtmek adına fiillerin sözlükte *sil//mek*, *dinle//mek*, *yaşa//mak* şeklinde gösterilebileceği gibi bir çözüm önerisi sunulmuştur.
- Çekim eki almış sözcükler, kelimenin anlamında herhangi bir değişiklik yapmaz. Bu nedenle, çekim ekli sözcüklerin madde başı olarak verilmemesi gerektiğine dikkat çekilmiştir.
- Çatı eki almış sözcüklerin ise ayrı birer madde başı olarak değil, madde başı içinde verilmeleri gerektiği üzerinde durulmuştur.
- Sözlükte kullanımı az olmakla birlikte bir son çekim edatı olan “ile” edatının ekleşmiş biçimi olan -lA eki almış sözcükler de madde başı olarak verilmiş ve zarf olarak nitelendirilmişlerdir: *eliyle*, *hızla*, *marifetiyle* vb. Ancak bu sözcükler cümle içinde ek alarak zarf görevi üstlendiklerinden madde başı olarak verilmemeleri daha uygun gibi görünmektedir.

- Madde başı olan kelime ile kurulan sözcük öbekleri, madde başlarına bağlı birer kavram oluşturdukları takdirde madde başına eklenerek verilebilir. Aynı madde başları halinde verilmeleri uygun görünmemektedir.
- Sözlükte bir fiilin durum eki –i ile zorunlu kullanımı verildikten sonra nesnesiz kullanıldığının ayıca belirtildiği görülmektedir. Böyle bir kullanım yerine fiillerin birlikte kullanıldığı zorunlu unsurlar şu şekilde gösterilebilir: *gel//mek, -ir (-e, -den), sor//mak, -ar (I) (-i, -e; -den), geç//mek, -er (-den, -e), kork//mak, -ar (-den)* vb.
- Madde başları anlamlandırılırken yan anlamlar da maddeler halinde verilmiştir. Ancak yan anlamlar hususunda bazen tekrara düşülmüştür. Tek maddede verilebilecek anlamlar ayrı maddeler halinde verilmiştir. Ancak yakın anlam alanları yan anlamlardan ayırt edilmeli ve aynı anlamı ifade eden maddeler verilmemelidir.

Madde Başları Verilirken Gözetilen Tutarlılık Açısından Türkçe Sözlük başlığı altında ulaşılan sonuçlar ise şu şekildedir:

- İlk olarak, sözlükte madde başları anlamlandırıldıktan sonra genel olarak örnek cümle verilmiştir. Ancak bu noktadaki tutarlılık bütün madde başlarında gözetilmemiş ve *gelincik, kardelen* vb. gibi kimi sözcüklerde örnek cümle verilmemiştir.
- Diğer bir husus, -cIk isimden isim yapım ekinin getirildiği bazı sözcükler ile ilgilidir. -cIk isimden isim yapım ekinin getirildiği bazı sözcükler madde başı olurken bazılarında sözlükte yer verilmemiştir. Bu durumda da tutarlı davranmak, ya -cIk eki almış sözcüklerin hepsine yer vermek ya da hiçbirine yer vermemek gerekir. Aynı durum -msI eki almış sözcüklerde de geçerlidir.
- *Türkçe Sözlük*'te vurgu “ ‘ “ (tırnak işareti) ile gösterilmiş ve genel olarak sözcüklerin vurguları gösterilmiştir. Ancak bu hususun da gözden kaçtığı, vurgu yerleri gösterilmeyen sözcükler olduğu görülmektedir.
- *ver-* yardımcı fiili ile kurulmuş olan birleşik fiillerin çoğunluğu sözlükte yer almakla birlikte bir kısmına yer verilmemiştir. Birleşik fiiller yeni anlamlara sahiptir. Bu nedenle bütün birleşik fiillerin sözlükte madde başı olarak verilmesi daha uygundur.
- *Türkçe Sözlük*'te kelimenin anlamı verildikten sonra bağlanacakları isimlerle ilgili bilgi verilmelidir. Örneğin, “camekânlı” sözcüğünün anlamı verilmiş daha sonra parantez içinde (yer) sözcüğü de yazılmıştır. Bu durum, aynı türden bütün madde başları için gözetilmemiştir. Bu durumun gözetilmesi Türkçe öğrenmeye çalışan bir kimse için kullanımı kolaylaştıran bir durumdur.

Güncel Türkçe Sözlük, 92.292 sözcükten oluşan ve bir nevi Türk dilini görücüye çıkaran, üzerinde oldukça emek harcanmış olan, hacimli ve mükemmel bir sözlüktür. Bu çalışmada Türk dilinin temsilcilerinden biri olan bu eserin daha kusursuz ve mükemmel olması için yapılan tespitler doğrultusunda çözüm önerileri sunulmaya çalışılmıştır. Buradaki amaç, *Türkçe Sözlük*'ü eleştirmek ya da olumsuz yaklaşımlarda bulunmak değil, bu temel eserin yeni baskısının daha kusursuz olmasına bir nebze katkı sağlamaktır.

Kaynaklar

- Aksan, D. (2016). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Boz, E. (2006). *Sözlük ve Sözlükçülük Sorunu*, Türkçenin Çağdaş Sorunları, 3-45. Ankara: Gazi.
- Böler, T. (2006). Türkçe Sözlük (TDK) ile Örnekleriyle Türkçe Sözlük'ü (MEB) Karşılaştırma Denemesi, *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 101-118.
- Delice, İ. (2012). *Sözcük Türleri*. Sivas: Asitan.
- Delice, İ. (2007). Yüklem ve Nesne İlişkisi, *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 141-145.
- Demir, İ. (2009). Türkçe Sözlüklerde Vurgu, *Turkish Studies*, 2017-235.
- Ergin, M. (2013). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak.
- İlhan, N. (2009). Sözlük Hazırlama İlkeleri, Çeşitleri ve Özellikleri, *Turkish Studies*, 534-554.
- Kahraman, M. (2016). Sözlük Bilim Kuram, İlke ve Yöntemler Üzerine, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3288-3312.
- Korkmaz, Z. (1998). Türkçede Birleşik Fiiller ve Anlam Kaymaları, *Türk Dili*, 3-14.
- Türk Dil Kurumu, (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Türk Dil Kurumu, (2012). *Yazım Kılavuzu*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Uzun, N. E. (2003). Modern Dilbilim Bulguları Işığında Türkçe Sözlüğe Bir Bakış, *Dil ve Edebiyatı Araştırmaları Sempozyumu 2003, Mustafa Canpolat Armağanı* (Yayımlayanlar: Aysu Ata, Mehmet Ölmez), 281-293.
- Vardar, B. (1998) *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: ABC.